Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 255. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ВЕРЕСНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 255. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 26, 1952 VOL. LX.

НІКСОН ЗАЛИШАЄТЬСЯ КАНДИДАТОМ НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА

Вілінг, у стейті Вест Вірджінія. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, республіканський кандидат на президента Злучених Держав, вийшов на зустріч сенаторові Річардові Ніксонові, коли він приїхав літаком, на майдан, привітавши його, сказав: „Ви мій хлопець". Опісля вони обидва переїхали на зібрання до стадіону, де генерал виголосив промову, при кінці якої сказав, що кандидат на віцепрезидента, став жертвою очорнення, одначе він повнотою виправдав себе в промові до народу у вівторок. Красвий Республіканський Комітет, на запит Айзенгавера телеграмою, 107 голосами вирішив, щоб Ніксон залишився кандидатом на віцепрезидента. Усіх членів Красвого Комітету нараховують 138, одначе не всіх можна було знайти. Генерал сказав на закінчення: „Сенатор не тільки повнотою виправдав себе як людина чесність, але, в моїх очах, він стоїть вище ніж перед тим". Генерал не заявив, чи він затримає Ніксона як кандидата, одначе це самозрозуміле після такої сердешної зустрічі.

З Вашингтону повідомляють, що до головної кватирі Республіканської партії приходить по 4,000 телеграм кожної години з домаганням щоб Ніксона затримати на його дотеперішнім місці. Провідники Республіканської партії висловлюють свою підтримку Ніксонові й кажуть, що партія тепер більше зсолідаризована ніж давніше.

Знову дванадцять комуністів перед судом

Вашингтон. — П'ять комуністів, з яких чотири це провідники Комуністичної партії, у стейті Мизурі, поставлені в стан обвинувачення слідчою федеральною судейською лавою в місті Ст. Луї, за поламання закону Сміта про змову для насильного повалення уряду. Федеральний суддя Джордж Г. Мур закинув підсудним, що вони приспішували свої підпільні затії з намірами виконати їх так швидко, як це дозволять обставини. Підсудні це група з вісімнадцяти комуністів, що їх арештовано минулого тижня на західнім узбережжі і в середущім заході. Шістьох поставлено в стан обвинувачення вже попереднього тижня в Дітройті. Свіжо арештованим в Сан Луї закидає прокуратор 15 специфічних проступків, що противляться Актові Сміта. Обвинувачені залишаються в тюрмі, доки не складуть запоруки, яка сягає до $40,000 за одного, а по $25,000 за інших. У Сіятл, у стейті Вашингтон, поставлена в стан обвинувачення сімох комунісів, арештованих тому тиждень, отже вже всі 18 опинилися перед судом. — У Ню Йорку сенатська комісія внутрішньої безпеки поширила свої допити за комунізм серед професорів в місцевих колегіях і університетах.

Наступна конвенція А.Ф.П. в Ст. Луї

Ню Йорк. — Американська Федерація Праці, закінчуючи свою конвенцію в готелі Комодор, вирішила, щоб конвенція наступного року відбулася в Ст. Луї, якщо готелі й гостинниці цього міста погодяться не робити різниці між білими і чорними людьми, що приїздять на конвенцію. При викінченні конвенційних і організаційних справ виконна рада А. Ф. П. застановлялася над можливістю об'єднання осередних робітничих організацій і у виконанні конвенційної резолюції вирішила запросити представників Конгресу Індустріяльних Організацій на наради в цій справі. За те рада злегковажила Джана Л. Луїса, голову шахтарської юнії, який самий зголосив бажання злуки своєї юнії з А. Ф. П.

Тисяча нових поліцистів патролюють вулиці Ню Йорку

Ню Йорк. — Поширення злочину в місті дійшло до таких розмірів, що посадник міста Імпеліттері погодився з думкою вислати коло тисячки нових поліцистів на втримання безпеки в місті. У додатку до 400 поліцистів, наставлених минулого тижня, прийде вже наступного тижня нова посила з тільки ж „патрольменів", а від половини жовтня ще 200. Оціночна комісія асигнувала 500,000 дол. на втримання нових поліцистів, одначе цілий видаток на їх утримання впродовж дев'яти місяців скарбового року досягне суми 3,000,000 дол. Головною небезпекою в місті останніми часами стали ватаги шкільної і позашкільної молоді, які втратили віру в чесний спосіб заробітків і пускаються на ограблювання людей на самітних вулицях і в парках.

СТІВЕНСОН НЕ ХОЧЕ ВИЯВИТИ ПОДРОБИЦЬ ПРО СВІЙ ФОНД

Балтімор. — Губ. Адлей Е. Стівенсон, демократичний кандидат на президента, перечитавши в промові сен. Річарда М. Ніксона домагання, щоб він виявив імена стейтових урядовців, які діставали підмоги з дарунків осіб в стейті Илиной, відмовився це зробити. Навпаки, Стівенсон обороняв свою засаду, кажучи, що такий фонд був потрібний, щоб дістати до праці здібних людей, які в приватних підприємствах діставали вищу платню ніж їм міг дати стейт.

Стівенсон сказав на зібранні добровільних працівників за його вибір, що він не бачить ціли, для якої потрібно виявляти імена осіб або висоту їх дарунків. „Як щоб так зробити, то це було б незаслужене розголошування, а з мого боку було б поламання слова" — заявив губернатор. Опісля він виявив, що як головний виконний урядовець стейту Илиной, він набрався звички робити подарунки під час Різдва невеликій кількості стейтових працівників, що він їх уважав недостаточно винагороджуваними. Таких людей, як він каже, він підшукував у приватних підприємствах, в яких вони звичайно діставали вищі платні й мали більше забезпечене майбутнє, ніж в урядовій службі. Гроші на такі дари походили з виборчих фондів і з жертв. Він сказав теж, що жаден жертводавець до фонду не знав, кому будуть дані подарунки. Так само жаден урядовець, що дістав подарунок, не знав, хто з інших урядовців діставав. Такий звичай, як твердив губернатор, запевнив стейтові услуги цілої низки людей, яких чесність і вірність він ставить на рівні з людьми в інших урядах.

ПІСЛЯ ВИСТУПУ НІКСОНА

Після радіо-телевізійного виступу республіканського кандидата на заступника президента, сен. Річарда Ніксона, з вия сненнями в справі роблених йому закидів відносно приватно збираних фондів на його видатки, справжня „повінь" листів і телеграм „заливає" екзекутивного директора Красвого Комітету Республіканської Партії у Вашингтоні, Вайна Гуда. Більшість цих депеш апробує становище Ніксона.

Ачесон вияснює совєтське значення „демократії" й „незалежности"

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон визвав Росію, щоб вона зробила щось для створення таких відносин, щоб вибори в Східній Німеччині відбулися свобідно, бо це буде перший крок до об'єднання Німеччини і до заключення з нею мирового договору. Ачесон оголосив заяву, яка вказує на спільне рішення провідних кіл у Вашингтоні, Лондоні й Парижі, заки прийшло до вислання проєкту спільної ноти до Москви в справі німецької проблеми. В ноті містилася пропозиція зустрічі чотирьох держав для обмеженої дискусії над приготуванням виборів у цілій Німеччині для створення одноцільного загально-німецького уряду. Америка, Британія й Франція відкинули совєтську пропозицію з попереднього місяця, щоб представники чотирьох держав застановилися наперед над мировим договором, а щойно опісля над створенням загально-німецького уряду. Ачесон у своїй заяві твердить, що Росія хоче відвернути увагу світу від головного предмету, від вільних виборів у Німеччині, і тому пропонує наперед об'єднання й мировий договір, не згадуючи нічого про вільні вибори. Знаючи це, західні країни не хочуть зустрічатися з Совєтами, доки вони не вийдуть з якоюсь ясною пропозицією. Ачесон просто висміяв пропозицію Совєтів, за те, що вони хочуть відбудувати Німеччину як „об'єднану, незалежну, миролюбиву демократичну державу", бо все те значить те, що Совєти хочуть зробити з Німеччини комуністичного сателіта. Після того Ачесон ще додав вияснення, як треба розуміти совєтські слова. Отже слово „демократичний" відноситься виключно до країн або груп, керованих такими елементами, що признають політичну владу Комуністичної партії в Совєтах; слово „незалежний" стосується до країн, які назовні виглядають самостійні, одначе на ділі піддані совєтській владі; — „миролюбивий" — значить такий, що агітує за втриманням зв'язків з Комуністичною партією в Совєтах.

Мехіко узаконнює церковні подружжя

Місто Мехіко. — Помітний новий крок за зближення між Церквою й державою зробив Мехіканський Верховний Суд, видаючи рішення, що державний уряд має признати законність церковного шлюбу при процесах за законне відшкодування. Церковні провідники заявляють, що таке судове вирішення це признання важливости релігійних подруж і що шлюби, заключувані в церквах, матимуть таке саме значення, як шлюби перед цивільними урядовцями. Одначе провідні адвокати, між ними і колишній президент Еміліо Портес Хіль, кажуть, що треба ще п'ять таких вирішень Верховного Суду, щоб засада стала правом.

Конференція в справі Азії

Ню Йорк. — Перша Міжнародна Конференція в справі азійських проблем почалася в Азійськім Домі при Іст 84 вул. при співучасті представників понад тридцяти установ, організацій та федеральних агенцій і делегатів до Об'єднаних Націй. Конференцію скликав Азійський Інститут, якого канцлер, Артур Опгам Поп заповів, що наступні конференції будуть відбуватися кожного року, а теперішня має тривати чотири дні.

Степан Бандера уступив з посту голови проводу ОУН

Перед кількома днями редакції українських газет дістали таке непідписане повідомлення: „Секретаріят Проводу Закордонних Частин ОУН уповноважений подати до відома наступне: З днем 22. серпня 1952 р. Степан Бандера уступив з посту голови проводу Організації Українських Націоналістів і передав ці функції голові Проводу ОУН на Українських Землях — до часу вибору нового голови Проводу ОУН. Після уступлення Степана Бандери, пост голова Проводу Закордонних Частин ОУН, вибраний на останній Конференції ЗЧ ОУН, Ярослав Стецько, поставив свій пост до диспозиції, пропонуючи обрати на це місце Степана Бандеру. Степан Бандера на це не погодився, але увійшов в склад Проводу Закордонних Частин ОУН, що надалі очолює дотеперішній Голова".

Перевірка цеї анонімової вістки в колах зближених до ЗЧ ОУН потверджує її правдивість. Рівночасно з поінформованих джерел заявляють, що в найближчому часі мала б відбутися чергова конференція ЗЧ ОУН.

ЕВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ ЗАПОВІДАЮТЬ ПРИСПІШЕНУ АКЦІЮ В СПРАВІ ОБОРОНИ

Париж. — Французький міністер закордонних справ Роберт Шуман заповів вчора, що він зголосить договір про Европейську Оборонну Спільноту для ратифікації негайно після того, як збереться Національна Асамблея, що має статися вже 7-го жовтня. „Ми вже зайшли задалеко і тепер вже не може бути відвороту" — заявив міністр Шуман, промовляючи на зібранні Англо - Американського Пресового Союзу. Шуман в дальшому висловив надію на швидке і позитивне полагодження спірної між Францією і Німеччиною проблеми промислової провінції Саарщини, додаючи, що в тих нарадах він не одинокий. Подібно висловився в справі ратифікації договору про Европейську Оборонну Спільноту італійський прем'єр де Гаспері, який перебуває тепер на офіційних відвідинах в Західній Німеччині. Згідно з інформаціями, де Гаспері мав запевнити німецького канцлера д-ра Конрада Аденауера що він докладе усіх зусиль, щоб добитись ратифікації договору в італійському парляменті ще заки ця справа опиниться на порядку французької Національної Асамблеї. Західно-німецький уряд своїм порядком робить всі можливі заходи, щоб домагатись якнайшвидшої ратифікації того договору німецьким Вундестагом.

Аліянтська фльота закінчила маневри на Північному морі

Лондон. — Наймогутніша після другої світової війни зібрана разом аліянтська фльота закінчила свої воєнні вправи на Північному морі. В маневрах, що тривали 12 днів і закінчилися в Скагераку, — переходи з Північного до Балтійського моря, взяло участь понад 200 кораблів, 1,000 літаків та понад 80,000 вояків збройних сил країн Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО). Коло 80 американських воєнних кораблів, які взяли участь в цих маневрах, вже відплили до своїх приблизно 30 портів на европейському континенті та в Англії, де вони стаціонують. Висліди та практику маневрів розглядають тепер критично команданти фльоти, що зібралися в Ослі.

Почались наради американських амбасадорів в Европі

Лондон. — Тут почалась вчора річна конференція амбасадорів Злучених Держав Америки в провідних европейських країнах. Нарадами проводить підсекретар стейту Девід К. Е. Брус і в них беруть участь американські амбасадори з Лондону, Риму, Парижу, Німеччини, Москви, як теж американський представник в Організації Північно-Атлантійського Пакту. З Вашингтону, крім підсекретаря Бруса, приїхав теж асистент державного секретаря в европейських справах, Джордж В. Перкінс. Наради мають строго таємний характер.

Німецька прикордонна сторожа вправляється у виловлюванні „терористів"

Будінґен, Німеччина. — 4,000 західно-німецьких прикордонних сторожів відбули в лісистій околиці Гессе триденні маневри, вправляючись у виловлюванні „терористів зі сходу". Вправи виявили, що німецька сторожа може успішно обороняти довколишні села і шляхи перед терористами, але вона „цілком безрадна", щоб могти виловити самих терористів, бо сторожі було замало і вона не має відповідного озброєння. Командант маневрів, колишній німецький генерал Антон Грассер, заявив опісля, що 400 „терористів", які розпорошились в околиці та яких мали виловити прикордонники, були „повними панами ситуації" і сторожа могла тільки перешкодити їм у виконанні деяких актів саботажу, але була безрадна проти них самих. На тій підставі міністер внутрішніх справ домагається тепер збільшення прикордонної сторожі вдвоє.

Німецьких соціялістів підтримують професійні спілки

Дортмунд, Німеччина. — Тут відбувається річна Конвенція Соціялістичної партії Західної Німеччини і вже в першому дні провідник цієї партії Ерiх Оленгауер заявив, що соціялісти приймають „виповідження війни" канцлером Аденауером та в найближчому році здобудуть перемогу в виборах. Представник 6,000,000 професійних спілок Хрістіян Феште повідомив, що професійні союзи не тільки будуть підтримувати соціялістів у боротьбі за права для робітників, але і всі члени професоюзів стануть членами Соціялістичної партії. Він сам уже 40 років належить до цієї партії. „В майбутньому, казав Оленгауер, юнії і Соціялістична партія будуть стояти побіч себе в боротьбі за соціяльну демократію". Політичні спостерігачі твердять, що цей союз соціялістів із членами професійних юній треба вважати за найважливішу подію в післявоєнній Німеччині.

НА УКРАЇНСЬКОМУ ДНІ В ШІКАГО

Сенатор Дірксен в оточенні українських діячів, що були присутні на пам'ятному Українському Дні в Шікаго 24-го серпня ц. р., на якому сенатор Дірксен виголосив свою промову про „забуту Українську Націю". На фото (від ліва): Д. Білецький, Р. Сігрест, І. Дужанський, сенатор Дірксен, М. Пізнак, Д. Галичин, П. Стерчо, С. Куропась, конгресмен Т. Шіген, п. Ріп і д-р М. Сіменович

ІРАН ВІДПОВІВ АМЕРИЦІ І БРИТАНІЇ В СПРАВІ НАФТИ

Тегеран. — Іранський уряд передав вчора британському дипломатичному представникові Джорджеві Міделтонові і американському амбасадорові Л. В. Гендерсонові свою формальну відповідь на спільні пропозиції прем'єра Черчіла і президента Трумана для полагодження англо-іранського нафтового спору. Точний текст іранської відповіді буде проголошений щойно сьогодні, але з поінформованих джерел заявляють, що іранський уряд видвигнув свої протипропозиції, які можна вважати кінцевими. Рівночасно з Вашингтону повідомляють, що іранський амбасадор поінформував президента Трумана про „дуже загрозливу" господарську кризу в Ірані, прохаючи американської інтервенції, щоб Британія припинила свою блькоаду іранського нафтового експорту. З дотеперішніх інформацій виходило б, що іранська відповідь не ставить ультимату британському урядові, як це заповідалось раніше, та не погрожує зірванням дипломатичних стосунків, натомість обмежує час, в якому Британія повинна зайняти своє становище до нових пропозицій. Іранський уряд насамперед домагається виплатити йому 137,200,000 долярів, які йому прислуговували б згідно з записками в книгах Англо-Іранської Нафтової Компанії та на підставі англо-іранського нафтового договору з 1949-го року, який не був ратифікований Іраном. Іран в дальшому погоджується на вирішення англо-іранського спору Міжнародним Трибуналом Справедливости, але із застереженням, що це рішення буде відноситися тільки до британських домагань відшкодовання за втрачені нафтові поля і рафінерію, а не до самого факту перебрання тих посілостей іранським урядом. Крім того Іран теж погоджується повернути Британії вимаганих ним тепер 137,200,000 долярів, якщо Міжнародний Трибунал вирішив би, що ця сума Іранові не належиться. Основна різниця в британських та іранських пропозиціях полягає в тому, що британський уряд домагається відшкодовань не тільки за самі нафтові концесії, але й за втрати, які Англо-Американська Нафтова Компанія понесла внаслідок передчасного відкликання Іраном тих концесій, — тоді коли іранський уряд погоджується принципово тільки на заплачення відшкодовання за самі концесії. Іранський амбасадор у Вашингтоні, — розмовляючи з президентом Труманом, звертав увагу, що теперішня господарська криза в Ірані, якщо Америка не допоможе перемогти її, може призвести до того, що в Ірані запанує комунізм.

Продовжуються запеклі льокальні бої в Кореї

Токіо. — Запеклі бої майже на всіх секторах корейського фронту продовжувалися з неслабнутою силою та із змінливим щастям теж впродовж вчорашнього дня. На західному секторі, від місцевости Панмунджом, де відбуваються перервані вже від сімох тижнів переговори в справі перемир'я, комуністичним військам пощастило виперти із стратегічної гори порторіканські частини аліянтських військ, які були зайняли ту гору та вдержали її впродовж кількох годин. Натомість на східному секторі фронту аліянтські війська перевели [illegible] льокальну акцію та здобули нові стратегічні позиції. Під час акції в багатьох випадках приходило до рукопашних боїв. На Корею прибув аліянтський головний командант на Далекому Сході, ген. Марк Кларк. В розмові з кореспондентами він заявив, що оживлення льокальних боїв на корейському фронті він не вважає за попередження загального комуністичного наступу та відновлення воєнних дій на цілу скалю.

Асистент Ачесона вибирається в поїздку по далекому сході

Об'єднані Нації, Н. Й. — В дипломатичних колах Об'єднаних Націй поінформовано, що асистент державного секретаря Діна Ачесона в далеко-східних справах, Джан М. Аллісон, виїжджає в довшу офіційну поїздку по Далекому Сході, що символізує зінтересування Злучених Держав далеко-східніми проблемами. Аллісон відвідає майже всі далеко-східні країни, а його розмови з представниками місцевих урядів відноситимуться до всіх господарських, політичних і оборонних проблем, включно з теперішньою ситуацією в Кореї. Головною ціллю поїздки Аллісона мало б бути бажання зібрати з першого джерела вістки, матеріяли і побажання далекосхідних народів, які можуть пригодитись під час обговорювання далеко-східних проблем на найближчій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй.

24 росіяни залишають совєтську місію в Японії

Токіо. — Двадцять чотири росіяни виїхали з Токіо через Гонг Конг до Совєтів. Після їх виїзду зменшилася совєтська місія до 55 членів, головним чином цивільних урядовців та кількох військовиків. Японці зараз після підписання мирового договору домагалися виїзду совєтської місії, бо тепер Японія являється вже самостійною державою. Журналісти гадають, що Совєти зліквідують свою місію в Японії.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН ПРОПАВ ПІД ВОДОЮ

Тульон, Франція. — Французький підводний човен „Сівілла" в середу рано, це значить 24 вересня, занурився під час маневрів у воду і досі не вийшов на поверхню. На човні були три старшини та 45 моряків. Не знають, яка причина цієї катастрофи. Цей підводний човен довгий на 202 стопи і має 76 міліметрову гармату та шість торпедових „тюбів". Цікаве, що майже на цьому самому місці перед Тульоном пропав у воді французький підводний човен „2 218" разом з 35 моряками і літаки, а англійська фльота жодного сліду. За „Сівіллою" шукають французькі кораблі і літак, а англійська фльота післала на поміч окрему підводну телевізійну камеру, яка недавно шукала за англійським підводним човном „Аффреєм". Ця камера знайшла була англійський човен на дні Англійського Каналу, але вже було запізно врятувати 75 моряків, що були на „Аффреї". Також американська воєнна фльота вислала зі своїх баз у Німеччині свої відділи, щоб помогти шукати „Сівіллу".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

Недільне видання:

На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИЯСНЕННЯ НІКСОНА

Годі нарікати на брак сенсацій у цьогорічній виборчій кампанії. Такої кампанії вже давно не було, як думати теж про глибину і вагу проблем, які кандидати на наступного президента держави підіймають. Не було, наприклад, в останніх кампаніях і такого драматичного випадку, який трапився цілком ненадійно сенаторові Ніксонові, республіканському кандидатові на віцепрезидента. Маємо на думці його прилюдне вияснення щодо фонду в сумі $18,235, який зложили приватні люди та яким він покористувався, покриваючи з нього видатки зв'язані з „політичною акцією", головно його боротьбою з комуністичною інфільтрацією. Це вияснення чули десятки мільйонів виборців, бо його передавали через радіо й телевізію, що коштувало — мимоходом кажучи — Республіканський Краєвий Комітет та Республіканський виборчий фонд $75,000.

Сенатор Ричард М. Ніксон заявив, що передає „чисту правду", хоч свідомий, що й вона багатьох не переконає. Як зручний адвокат, що згори передбачує, що йому можуть противники ще закинути, він старався дати відповідь теж і на евентуальні закиди. Ніксон заявив, що подібного до його „вияснення" в політичному житті Америки ще не було. Потім почав коротко говорити про своє життя, через яке він пробивався власними силами, зупинившись ширше над своїм маєтковим станом, себто тим, коли, де й з чого заощадив та що має, а що довгує. Немає сумніву, що на пересічного американця все це зробило добре враження. Виглядає, що людина порядна. Проте треба завважити, що він навіть тепер не відчуває, що таки краще було б, коли б він не вживав був зложеного для нього фонду, ні не давав згоди на його збірку. Зате подобається нам становище ген. Айзенгавера, що особисто найбільше заінтересований в цьому „інциденті". По промові сен. Ніксона він зараз вислав йому телеграму з гратуляціями, вважаючи його вияснення „чудовим", але не закриваючи при цьому того, що сенатор зробив „помилку", подібну до тої, яку зробив славний американський генерал Патон мол., коли вдарив у шпиталі вояка, беручи його за такого, що вдавав хворого, щоб не йти на фронт. „Чи за ту помилку треба було ген. Патона усунути?" — питає ген. Айзенгавер, який мав це важливе питання вирішувати. Як знаємо, ген. Айзенгавер Патона зганив, але не усунув, а яку велику і славну офензиву повів потім Патон, загально відомо. З цього можна заключати, що ген. Айзенгавер, подивляючи „відвагу" сен. Ніксона, буде настоювати на те, щоб він залишився надалі кандидатом Республіканської партії на віцепрезидента держави. Але сам Ніксон передав цілу справу партії, заявляючи публічно, що прийме безапеляційно її рішення, яке воно не було б, а не зречеться тільки одного — дальшої безпощадної боротьби з комуністичною небезпекою. Ген. Айзенгавер старий вояк, а сен. Ніксон не тільки виправдував себе у своїм „виясненню", але теж боровся з своїми противниками, що йому закидають нечесність. Тому і не диво, що взяв за серце генерала, якому доводилось у війську багато разів вибирати таких, що вміють боротися і наступати. Інше діло з партією, яка розважуватиме холодно й добре прислухуватись реакції американського загалу. Правдоподібно вона не усуне сен. Ніксона з кандидатської листи, бо він має за собою сильний „рекорд" у боротьбі з комуністичною інфільтрацією у самому Вашингтоні. Це ж він головно причинився до поставлення перед суд Алджера Гісса, високого урядовця департаменту стейту, який тепер відсиджує тюремну кару. На це не забув натякнути і сам сен. Ніксон у своїм виясненню, згадуючи при тому ще й про 600 мільйонів людей, яких віддала комуністам „політика Трумана-Ачесона".

О. Н.

ДОКОНАНІ ФАКТИ

„Все йде, все минає", — писав Шевченко в своїй поезії. Це відноситься і до політики. Була колись Римська Імперія, що панувала над християнським світом, — нема її. Була „Римська імперія німецької нації", — теж відійшла в минуле. Була Еспанська імперія, була великодержавна Франція, була недавно Німеччина, що мала пляни запанувати в цілій Европі, але й ці пляни розбилися. З усіх імперій на Европейському Континенті пережила бурі останніх двох століть Росія, що виросла з малого Московського князівства, колись нікому в світі невідомого.

Не можна відмовити політиці творців московського імперіялізму певної послідовности. Вони увесь час знали, чого хотіли і йшли до своєї мети уперто, однак обережно. То наступаючи, то тимчасово відступаючи, московські царі не спускали з ока своєї основної цілі: бути на першім місці в ряді держав Східної Европи, а пізніше грати визначну ролю і в політиці загальноевропейській і світовій. Тактика Московської (пізніше Петербурзької) імперії була дуже проста: створити готові, доконані факти, дати їм час укріпитися, щоб світ до тих фактів звик, а тоді йти до здійснення дальших плянів.

Коли глянути на доконані факти в політиці Східної і Центральної Европи в наслідок II Світової Війни, то вражає кожного, що знає історію Московщини, подібність метод у закріплюванні доконаних фактів у політиці давній і сучасній. Напр., московське військо завоювало протягом 16 століття вільну республіку Великий Новгород над рікою Волховом. Великий Новгород був державою-містом типу Любеку, Гамбургу і інших міст так званої Ганзи. Щоб зломити спротив населення Новгороду, Москва винищила або вивезла всю культурну частину новгородської людности і прислала своїх, московських людей, які нічим не були зв'язані з Новгородською державою. Ці „служилі люди" були підпорою для режиму московських царів у Новгороді, і спомин про давні вольності цієї держави пропав. Для цієї політики була спеціяльна назва в Москві: „вивод". Чи був це оригінальний „винахід" московського уряду, чи може запозичили московські царі з Вавилону, Єгипту і т. д. Аджеж також верхівка жидівського народу була в Вавилонському полоні 70 років, і тільки великодушність перського царя Кира дозволила жидам вернутися в Палестину в 5 столітті перед Христом.

Большевицька Москва уживає методи „виводу" в широкому розмірі. Цю політику терпить з тяжкими втратами український народ, але інші, менші нації ще тяжче загрожені московським систематичним народовбивством. Міжнародна політика з доконаними фактами числиться, бо деколи тяжко зробити зміни на користь покривджених, оскільки тих покривджених або їх нащадків уже нема на світі. Знаємо, наприклад, факт виселення черкесів з Кавказу в Туреччину в 18-19 ст., знаємо втечу і виселення кримських татар у Туреччину, знаємо, що столиця царської імперії — Петербург, була заснована на землі фінській. Однак тяжко собі уявити, щоб знайшлися в світі сили, які б могли ці давні кривди направити і зробити те, що називається в правничій науці „реституціо ін інтеґрум" (поворот до первісного стану).

Знаючи силу доконаних фактів, Москва поспішає виселити три малі прибалтійські народи з їх територій і на їх місце присилає свій „совєтський народ". Те саме, ще скоршим темпом, зроблено з Східною Прусією, де замість Кеніґсберґу з'явився „Калінінград". Політика заповнювання міст України російським і „всесоюзним елементом" іде в широкому розмірі в областях Карпатських, у Львові, в Чернівцях і Ужгороді, запанував „московський дух".

В цьому відношенні цікава політика Москви відносно Польщі. Московський уряд твердо стоїть на задержанні границі Одра-Нісса між Польщею і Німеччиною. Поляки, маючи ці давніше слов'янські, а потім знімчені землі, готові перестати мріяти про поворот до Польщі „східних кресів". Москва може все виступати в ролі „посередниці" між Німеччиною і Польщею і фактично диктувати обом сторонам свою волю. Треба зазначити, що ні Франція ні Англія не виявляють особливої охоти піддержувати німецьке стремління до повороту німцям східних територій, тепер заселених поляками.

Настільки Москва заінтересована в тім, щоб лінія Одра-Нісса „ствердла", видно з фактів політики в Польщі. Коли в інших державах сателітах іде великий натиск на селян, щоб вступали до колгоспів, то в Польщі цього натиску майже непомітно. Це тому, що Москва розуміє вагу індивідуального селянства, яке може „прирости" до нових обставин, коли селяни в колгоспах тою землею не дорожать і стають кочовим елементом.

В цілому світі тепер багато пишеться про загрозу нової світової війни. Розбір ситуації в Центральній і Східній Европі показує, що в розв'язанні нової світової війни Москва найменше заінтересована. Великі простори імперії призвичаїли її володарів думати не днями, не роками, а століттями. Доконані факти, створені за II Світової Війни, мають, за давнім правилом, стати „самоочевидними" і „безсумнівними". Ми це знаємо із нашого гіркого досвіду: в 17 і 18 століттях Україна була чинником европейської політики, але послідовно Москва досягнула того, що Україну стерто з карти Европи, і ми тепер мусимо доказувати світові, що „український сепаратизм" це не вигадка і не „інтриґа" чужих сил.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Микола Очерет

„З ПІСНЕЮ ПО СВІТУ"

22 вересня 1944 року в вільну канадійську землю ліг навіки спочивати боян України Олександер Антонович Кошиць. Ми й досі не можемо помиритися з думкою, що нема вже того, хто дав нам стільки радісних, неповторних моментів у нашому житті, хто наповняв гордістю і радістю серця сотні тисяч людей присутніх на його концертах там, в Україні, і заставив культурний світ схилити голову перед красою перлини нашого народу — його пісні та згадати про забутого члена своєї сім'ї — найдальше висунутий на схід форпост Заходу — Україну, нашу Батьківщину.

Ми вже мали нагоду, коли вийшли у світ „Спогади" Олександра Кошиця (перша і друга частини, що видані у Вінніпеґу) розказати, про те, як у „казьонно-бюрократичному" суспільстві колишньої царської Росії міг пробити собі шлях суто український національний композитор, що ним був Олександер Кошиць. Там ми відзначили переломовий момент у всьому його житті, який стався восени 1908 року, коли великий майстер дістав у свої руки „великий і цінний у художньому відношенні інструмент — це хор студентів університету св. Володимира — велика вокальна маса першорядної якости". Хористи з першої ж проби своїм колективним чуттям зразу зрозуміли, яку художню силу являє собою їх новий диригент і всю свою любов до музики, пісні, своєї організації перенесли на свого диригента.

В той спосіб великий, кріпко спаяний сильною мистецькою роботою, захоплений одним творчим поривом, хор студентів університету св. Володимира за десять років своєї спільної праці виніс на своїх плечах свого улюбленого диригента, давши йому можливість і передумови удосконалюватись і весь час іти вперед у своїй роботі, чим підготував Олександра Антоновича до найвідповідальнішої і головної роботи: показати світові найдорожчий скарб своєї Батьківщини — українську пісню.

І ось тепер перед нами перша частина щоденника Олександра Антоновича: „З піснею по світу". Тут сторінка за сторінкою розкривається останній період життя геніяльного диригента. Перед нашими очима проходять всі етапи формування Державної Республіканської Капелі, її виїзд з столиці і остаточне, повторне формування. „Таким чином „співаків" було 64 (між ними „безголосих" не менше 35). Справжніх голосів було не більше 25-30. Як це все далеко було від того, про що я мріяв! Не думав я, що прийдеться виставляти українське мистецтво перед Европою з „реквізиторшами", „машиністками", „театральними кур'єрами", „мірошниками", „просто дезертирами", „родичами", „приятелями" і другою публікою, що нічого спільного з хоровим співом не мала! Приходилось усіх цих людей злити в одно ціле, яке б могло називатись „хором". Я не розумію, як мені це вдалось!"

Чи ж не досадно бачити такий склад репрезентативної Капелі, коли Олександер Антонович мав у своєму розпорядженні в Києві коло десятка найсильніших хорів столиці. Згадати хоч би жіночий хор курсисток в складі коло 250 свіжих, сильних голосів, або хор студентів понад 200 чоловічих голосів, або хор студентів Духовної Академії і Семінарії, кожен хорист якого читав ноти, як ми читаємо книжку, чи хор театру Садовського, чи хор консерваторії. Пригадується як, здається, восени 1912 року, приїхав до Києва хор чеських вчителів у складі коло 60 осіб. Хорові студентів вони прислали особливе запрошення і, по скінченні їхнього концерту, Олександер Антонович запросив їх прийти другого дня на пробу студентського хору. Адміністрація хору подбала, щоб на пробу прибув увесь склад хору, себто більш 200 студентів. Пам'ятаємо, як урочисто адміністрація хору ввела до залі хористів чеського хору. Як Олександер Антонович привітав їх і просив не бути суворими в оцінці співу студентів, бо це не є професіональний хор. Далі помічники бібліотекарів роздали ноти і хористи побачили в них чеський гімн: „Кде домов муй", що його вони співали на концерті слов'янської пісні. Ясно було, що справа йде про те, щоб показати чехам, як треба співати їх же національних гімн. Олександер Антонович дав знак акомпаніяторові, прозвучав акорд і хор почав гімн.

Полились журні вступні акорди національного чеського гімну, але з кожним словом звук міцніщав, ширився, і коли хор співав: „а та зем'є — Чеська зем'є . . ." здавалось, що цей спів чули не тільки тут у залі, а й там у Европі, у Чехії, так Кошиць захопив хористів співом. Коли гімн кінчили, більшість чехів сиділа й плакала, а диригент хору чеських учителів вибіг на естраду і почав цілувати Олександра Антоновича. Заля загуділа громовою овацією. Все це вийшло так щиро й несподівано, що студенти разом з чеськими учителями теж кричали: „Слава!", „Віват!", „Ура!" „Хай живе Чехія", „Наздар!", чи прямо кричали без слів. Хор ще співав, але то вже був звичайний, концертовий спів, а гімн був проспіваний для дорогих гостей хору — чехів. Другий раз так хор не міг проспівати. Але тоді найслабша партія перших тенорів мала 38 голосів, а баритонів, що були найсильнішою партією, було поверх 60 голосів. Самих октавістів, було 16 чи 18, а з них два контр-октавісти: Сингалевич і Щербинський які мали в реґістрі контр-фа. І раптом репрезентативний хор Української Республіканської Держави, що складався з „публіки, яка нічого спільного з хоровим співом не мала". Треба бути Олександром Антоновичем, щоб уміти пробудити в такому складі хористів музичний смак, що глибоко закладений у душу кожного українця, зцементувати його і зробити неможливе можливим — перетворити хоровий колектив на першорядний хор, що вкрив себе невмирущою славою. І саме в Чехії, де народ був певний, що саме він „співає найкраще в світі" найвидатніший художній авторитет Чехії проф. Зденек Несдлі в музичному журналі: „Сметана" після першого концерту Капелі в Европі писав:

„Українська Республіканська Капеля це першорядний хор, який своєю мистецькою вартістю рівняється найславнішим хорам світу. Найбільша цінність хору полягає в тому, що техніка його співу не вироджується в бравурність або рафіновану куртуазність, яка завжди вражає своєю неприродністю, а навпаки — росте з самого коріння вродженої слов'янської музикальности. Глибоке, палке і щире почування — характерна риса чисто слов'янського типу, — знаходять собі найбільш природний, безпосередній, стихійний вислів саме в пісні — цій найчистішій мові почувань. Неможливо перечислити всіх мистецьких прикмет Української Республіканської Капелі, бо мистецтво її таке ж безмежно багате, як життя народу, що п'є цілющу силу з матері-землі. Тому мистецтво Української Республіканської Капелі так глибоко народне, що з нього безпосередньо промовляє до нас своєрідна чиста душа українського народу. Гарна ця душа, гарне і її мистецтво . . . Отже той, хто пережив і відчув ці прекрасні співи Української Республіканської Капелі не може не полюбити України всією душею . . ."

Тож саме цій Капелі, якій доля судила мати у себе геніяльного диригента-бояна України, Олександра Кошиця, саме їй прийшлось „відкрити" західньому світові Україну і порогом у світ була саме Чехія, що дала таку блискучу, незрівняну рекомендацію репрезентативній капелі. Розпочинається тріюмфальна подорож по Европі і на сторінках щоденника виринають усі держави Західньої Европи. Це перша частина, але ми сподіваємось бачити ще й другу частину, що присвячена тріюмфальній подорожі Капелі по Америці. Тоді українське громадянство мало б усю спадщину „Спогадів" одного з кращих своїх синів — Олександра Антоновича Кошиця, а в день десятиріччя його смерти ми може б мали видрукувану і надзвичайно цінну його музикально-композиторську спадщину.

С. Д.

НАРОДНИЙ ФОНД

КУДИ Й НА ЩО ВИТРАЧАЮТЬСЯ ГРОШІ Н. Ф.?

Це є основна тема малої брошури, що її тепер широко розсилає Український Конґресовий Комітет.

Появу такої брошури можемо тільки привітати. Справді, Народний Фонд існує уже два з половиною роки; він зібрав за той час, як на українські відносини, досить поважну суму грошей — 230,000 дол., — отже це цілком добра і на часі думка — познайомити широкий загал українського суспільства з тим, — куди й на що були розділені зібрані гроші.

Правда, це уже не перший звіт. В часописах раз-у-раз з'являлись короткі й ширші повідомлення про зібрані на Н. Ф. гроші та працю УККомітету. Так само, недавно Фонд здав свій звіт перед таким поважним національним парляментом, яким був 5-тий Конґрес Американських Українців. А все ж є ще багато наших людей, які за часописами пильно не слідкують, чи взагалі не в курсі життя і праці українських установ, а в тому й Народного Фонду.

З огляду на це, — повторюємо, — треба привітати крок Українського Конґресового Комітету, що він широко розсилає цю свою книжечку, а в першу чергу тим, до кого звертається за датком і пожертвою.

Брошура про Фонд обіймає лише 16 сторінок, про те досить повно вичерпує тему. Маємо тут чисто офіційні документи — Фінансове Звідомлення за 1950 і 1951 р.р., Звіт Ревізійної Комісії, Кураторії Фонду, а також резолюції в справі Фонду 5 Конґресу Американських Українців.

Позатим, короткий огляд праці тих установ, що черпають кошти з Народного Фонду і, в першу чергу, Конґресового Комітету. Тут звертає на себе увагу перелік тих конґресових рекордів, які були видруковані в десятках тисяч примірників і розіслані по Америці й цілому світі. Маємо тут передовсім виступи з промовами Голови УКК проф. Л. Добрянського, а також таких американських політичних діячів, як секретар внутрішніх справ Чепмен, сенатор Ал. Смит, голова Комісії Д-П Едвард О'Коннор.

Всього надруковано рекордів 390,000 примірників. Безперечно, це розмах української пропаґанди — досі небувалий!

Крім того, маємо в брошурі короткі відомості про іншу працю на фронті визвольно-політичному, культурному та переселенчо-допомоговому.

Зокрема, звертає на себе увагу та різноманітність культурних потреб, які треба задовольнити: тут школи, курси, видавництва, чужі й своя енциклопедії, підтримка письменників, участь в міжнародних наукових з'їздах і под. Все це задовольнялося з коштів Народного Фонду, але, розуміється, в розмірах мінімальних. Коли б була можливість видати на ці потреби і вдесятеро більше, то й цього не вистачило б! Робітники української культури намагаються працювати на всіх ділянках і кожний наш свідомий громадянин повинен всемірно цю працю підтримувати!

В окремому розділі вказується, яким порядком видатковуються гроші з Народного Фонду і як контролюються. Під цим оглядом платник не має підстав побоюватись, що його гріш марнується. Навпаки, до цього гроша ще додається дуже багато жертвенної і цілком безплатної праці.

Кінчається брошура розділом про пляни й побажання Народного Фонду на біжучий, 1952 рік.

Цих побажань є декілька, але всі вони сходяться до одного:

Український Громадянине! Коли ти справді хочеш допомогти своєму Народові і своїй справі не словом, а ділом, то зложи Національний Даток і виконай свій малий громадський обов'язок!

Антін Батюк

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ Й АМЕРИКАНСЬКЕ ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ

(Доповідь на 5-тому Конґресі Американських Українців)

(4)

Другим важним чинником, який може живо і симпатично поставитись до визвольних змагань українського народу, є американські робітничі юнії.

Американські робітничі юнії в послідних часах зросли в силу і добились великого господарського та політичного значення. Вони ведуть тепер завзяту боротьбу у своїх рядах проти комуністичного впливу і через те боротьба українського народу проти російського комуністичного режиму є для них приятлива. З такою справою можна до них легко підійти і з ними співпрацювати в поборюванні комунізму в Америці і поза її границями.

А що американські українці у понад дев'ятдесят відсотках є робітниками, і як робітники по більшій часті належать до американських юній, то й доступ до управи тими юніями для них легкий і робота в юніях можлива.

Третім незвичайно важним чинником в американському житті, який, хоч і не є в політиці, але має великий вплив, так на хід політичної думки в країні, як і на публічну опінію її населення, — це різного роду братські, гуманітарні, научні, культурні і мистецькі стоваришення, фундації і установи. Велику працю для української справи по тих установах можуть виконати нові українські еміґранти, головно мистці і науковці, до спілки з науковим доростом роджених вже в Америці українців.

Коли нова українська еміґрація в Америці, що сама називає себе політичною еміґрацією, має сповнити своє політичне завдання перед Рідним Краєм і народом, то власне на цьому полі вона має найкращу змогу його виконати. Для того вона мусить докладніше обзнайомитись з американським життям, нав'язати контакти з провідними американськими людьми і інституціями та основно обробленими матеріялами і працями переконати американський інтелектуальний світ про слушність української справи. В популяризації української справи вона мусить виходити зі загально людського а не вузького українського становища.

Наша громада в Америці має тепер особливо пригожу шансу. Вона має серед своєї нової еміґрації такий елемент, якого в такому числі не має ні одна нова еміґрація інших народів. Маю на увазі велике число інтеліґенції. Цього не мала українська еміґрація в такому числі в попередніх періодах. Ціле завдання лежить в тому, щоби наш той научний елемент скоро опанував англійську мову та увійшов в американське життя в своїй ділянці праці і знання. Сконсолідовано з робітниками з-поміж давньої і нової еміґрації цей наш учений елемент зможе відіграти велику ролю в нашій акції в Америці. В рямцях УКК повинна бути створена спеціяльна Культурна Рада, де могли б виявити себе в кооперації з іншими наші науковці.

Четвертим дуже поважним чинником у громадському, а також і в політичному житті Америки, є американське жіноцтво з його кількісно і якісно розгорненими жіночими організаціями. Поза своїми звичайними обов'язками в хаті і в заробітчанській та професійній праці, американська жінка потрапить знайти час, щоби належати до різних організацій, клюбів, стоваришень та комітетів, від релігійних починаючи, а на громадських і політичних кінчаючи. Тим то й не диво, що в Америці рахуються з впливом і голосом жіноцтва у всіх організаційних формах суспільного і політичного життя. Часто трапляється, що саме в жіночих організаціях, якась важлива громадська ідея знаходить більше зрозуміння і творчої активности, як у інших організаціях. Велика частина суспільного поступу і тягарів праці в Америці спочиває на плечах жіночих організацій. Тому американські жіночі організації це широкий і податливий та незвичайно вдячний терен для праці і зв'язків українського жіноцтва та його організацій. Саме тепер є велика шанса для успішної праці в тому напрямі для метких українських жіночих організацій, коли їх кадри збільшились новими і досвідченими робітницями в жіночому русі.

У всіх тих заторкнених мною справах, повинні співпрацювати зі собою всі шари українсько-американського населення в Америці, без уваги на те, хто де родився і як довго він живе в Америці. Кожна з тих груп українського роду і народу повинна своїм знанням і набутим досвідом доповняти одна одну а всі вони разом шукати за способами і шляхами до найскоршого здійснення намічених цілей. Для тої загальної цілі, старі і нові еміґранти повинні краще зжитись між собою та з родовитими американцями українського роду. Вони не повинні дивитись одні на одних з недовір'ям та упередженням. На тому шляху буде краще, щоби нові еміґранти більше не сепарувались у щоразу нових і окремих своїх організаціях, що здебільша, творені на подобу старокраєвих організацій, не все є доцільні на американському ґрунті. Вони повинні увійти до вже існуючих організацій американських українців, скріпити їхні ряди і доповнити вже існуючі установи тільки такими американсько-українськими організаціями, які є потрібні для загальної справи і української громади в Америці.

Тільки згідливим гуртом зможуть американські українці виконати своє велике завдання перед Америкою і Україною. Тільки свідомим свого завдання єднанням можемо створити силу, яка може причинитись до остаточного визволення українського народу з-під чужої зверхности і чужого панування, від усякої неволі у своїй хаті і на своїй землі. Тільки з'єднаною силою зможемо завважити у світовій боротьбі за волю і справедливість, за свободу і щастя всіх людей і народів, за рівність і братерство, за право кожного народу жити вільно і вільно рішати про свої справи на своїй рідній землі.

За ті ідеали лилась і ллється людська кров. За них клали свої голови предки американського народу у визвольній Революційній Війні за незалежність нашої країни. Вони лягли основою Декларації Незалежности і Конституції нашої держави. За них лилась і ллється кров найкращих синів України. За них боровся, бореться і буде боротись український нарід так довго поки не вибере для себе Вільної і від нікого Незалежної Української Народньої Республіки.

(Кінець)

ЗА ВІСІМ РОКІВ ЛІТАТИМЕМО РАКЕТОВИМИ ЛІТАКАМИ

Так твердить капітан Едді Рікенбекер, президент Істерн Ер Лайнес у ЗДА. Він каже, що 1960 року, в загальному вжитку будуть ракетові транспортові літаки. Кап. Рікенбекер віщує, що поліпшений тип гелікоптера вже 1957 р. буде перевозити пасажирів з центру Ню Йорку до Вашинґтону. В тому самому часі гелікоптери перевозитимуть людей з даху поштового будинку в Ню Йорку до найближчих летовищ і до найближчих повітів під Ню Йорком. Він повернувся з Лондону, де хотів купити для своєї летунської лінії кількадесять ракетових транспортових літаків, але англійські фірми не могли випродукувати тих літаків до 1946 року. Їх робитимуть у ЗДА.

С. Підгайний

НА ЗАХОДІ БЕЗ ЗМІН

Які ж наші, українські і всіх неросійських народів успіхи щодо зруйнування тої фортеці російського імперіялізму? Дуже мізерні. Чи може будемо вважати за успіх те, що французький суд, а з ним ціла Франція вважала вирок того суду за справедливий, що виправдав убивцю Симона Петлюри, а засудив жертвого Петлюру? Чи може процес Кравченка, де судді, Кравченко, французи й американці не дали слова жертвам російського большевицького терору саме тим, що про них було сказано, що вони хочуть „резать живое тело Россіи", хоч вони того тіла зовсім не збиралися і не думали ніколи різати, а лише хотіли й хочуть, як і всі неросійські народи, бути вільними від Росії, від її комунізму, шовінізму й імперіялізму. Чи помагає розбити цю фортецю енцикліка Папи Пія XII., з липня цього року, в якій нема мови про українців, чи інші християнські народи СССР (білоруси, грузини, вірмени та ін., а яка говорить про Росію і єдиний російський нарід. Чи може та, недорікуватість, якою промовляють (замісць справжнього голосу) різні „голоси", з Америки, Канади чи Італії, є тим нашим успіхом, що ту фортецю руйнує?

Ні, не руйнує!

Все, що хочете, найгірші епітети на адресу надхненників і керманичів сучасного російського імперіялізму, тільки не смієте той імперіялізм називати його справжнім ім'ям. Не смієте називати, бо образите вірування західньої людини й придбаєте славу містечкового сепаратиста, шовініста і реакціонера. Росія, росіяни, російський імперіялізм, російсько - комуністичний режим, навіть жертви російсько-комуністичного терору, всі слова, що їх корінем є слово Росія, мусять бути окреслені, якщо ви хочете, щоб ваші протикомуністичні і протиімперіялістичні мркування знайшли дорогу до справді впливової західньої преси чи радіовисильні. Сталіна, Маленкова, Молотова, чи всіх інших головачів СССР, можна називати бандитами, народовбивцями, імперіялістами, агресорами, але згадувати в ім'я передусім якої нації і імперіялізм якого народу ті головачі заступають, про це мусите мовчати. Нам видається така постава дивною, натомість людям західнього світу, що над ними тяжить тягар непереможної симпатії до Росії, — зовсім нормальною, бо вони виступають проти лище сучасних головачів Росії, саме тих, що пробують наступати їм на горло, але ніколи проти Росії — Росії єдиної, великої і неподільної. Так роблячи вони думають, що захищають себе і не порушують власних вірувань в Росію і росіян. Сантимент до Росії лишається непорушним, а з ним і відраза до всіх тих, хто хоче віру їх в Росію захитати. В міжнародній політиці ця віра знайшла своє віддзеркалення в т. зв. політиці стримування, що її, власне, і тримаються сучасні уряди ЗДА, Канади і Великої Британії. Чи може нашою перемогою є те, що Кенан, Керк і навіть новопризначений Голова Комітету Визволення народів Росії Стивенс по черзі грали і грають в тому Комітеті ролю охоронців неподільної Росії і опікунів тегемонії росіян на випадок, коли би був знищений большевицький режим в СССР? Чи може діяльність так званих приватних кіл в ЗДА, всі ті в одну ніч народжені „федералісти" і СОНР-и, радіовисильні „Свободной Россіи", „Східняки" і різні інші „шкідники", що мають підтверджувати правильність віри західньої людини в непорочність і млагодатність Росії та потребу, щоб Росія була єдина й неподільна, чи то пак федеративна — хіба це все промовляє на нашу і неросійських народів користь? Чи може пробна промова Ачесона при відкритті авдиції грузинською мовою, в якій він насмілився натякнути про російський імперіялізм, та сама, що була одночасно заатакована закордонними й московськими правлячими імперіялістами — вона, та промова свідчить про наш успіх? Ні, і тисячу раз ні, бо ту промову американці заатакували в стокрот сильніше і вилили бруд на голову власного міністра далеко вправніше від самих росіян, бо як Ачесон сміє ображати їх вірування в Росію. Чи може нарешті про наш успіх свідчать заходи наших земляків, американських громадян, щоб у виборчих плятформах республіканської і демократичної партій ЗДА в пункті, де говорилося про звільнення народів від російської зверхности було згадано й Україну, як про це не без хвалькуватости писали деякі наші газети. Може то наш успіх? Ні, бо не зважаючи на настирливі старання наших найчільніших і відданих ЗДА і тим партіям представникам, годі було домогтися в обидвох головних партіях про Україну. Про всіх там згадано, про всі народи, але не згадано ані про український, ані про жадну націю, що перебували в межах СССР до 1939 року. СССР це Росія, а Росія мусить бути неподільна і немає там ніяких націй, крім спільної нації російської, так само, як в ЗДА американської, і немає там ніяких націй, що їх треба визволяти, крім спільної російської, що їй слід помогти позбутися не дуже симпатичного для ЗДА режиму Сталіна. Чи може виступ на кандидата на президента Айзенгавера, що так завзято боронив сателітів СССР, але ні слова не сказав про народи поневолені в СССР ще перед 1939 роком, це наш успіх? Керівні політичні партії ЗДА, як бачимо з цього, і люди, що їх впливи дуже великі, не тільки не попробували руйнувати ту фортецю, що в їх свідомості вибудував російський імперіялізм, а навіть не наблизились до того. Вони знають себе і знають про те, що американець сьогодні не буде голосувати за того кандидата на президента, який буде прагнути захитати їх віру в Росію чи пропагувати ідею зруйнування російської тюрми народів. Чи може ми мали великий успіх на П'ятому Конгресі Американських Українців, про який той успіх аж забагато пишемо, бо тішимося, що там було багато чільних американців аж до міністра внутрішніх справ включно, що й було послання Президента ЗДА. Це все добре, тільки шкода, що ані в тому посланні, ані в промовах ніхто нашій нації, перебуваючій в тенетах СССР, нічого не дав і нічого не пообіцяв. А коли нашій нації чи її репрезентантам тут нічого не дають і навіть нічого не обіцяють, як це сталося на конгресі, і відразу після конгресу в справі згадки про Україну у виборчих плятформах політичних партій ЗДА — то значить захоплюватися немає чим і заколисувати наших людей, що все в порядку, не смієм. Не смієм в наших людях породжувати безпідставні надії, бо ми українці без заколисування, як нація доброзичлива і многотерплива, схильні вірити кожному доброму слову, — забуваючи, що якщо слова — полова, то саме, як ніде, а в політиці слова — таки полова. Якщо ж навіть і слова не сказано, то не маємо чого ані гніватися, ані ридати, а мусимо засукувати рукави і таки далі по каменярському, як заповідали нам наші предки, лупати той мур російського імперіялізму, що він його вибудував тут на заході.

Отже на заході без змін. Тимчасом без змін, про це мусимо твердо знати і з цього, а не з яких інших фантастичних позицій, виходити. На заході без змін для всіх неросійських народів СССР. Ці народи мусять про це знати і єднатися, а об'єднавшись в єдину дружню родину найбільш загрожених і полишених сьогодні західним світом на самих себе, мусять ці народи всі свої зусилля, спільні зусилля скерувати тут в західньому світі на те, щоб звільнити душу, свідомість західньої людини від чаду російської імперії. Щойно тоді прийде до змін.

(Кінець).

В. Калина

НА ОДЕСУ

По тяжких боях з дивізіями Галлера Бригада УСС перейшла Збруч в липні 1919 р. і стала як запас армії в Кам'янці Подільському та околиці. Мала вона в своему складі 1-ший полк піхоти, 2-й полк піхоти, полк артилерії й дивізіон кавалерії.

В половині серпня кинено її наказом Армії на південь. (Південному фронтові все ще, як відомо, не приділюється в нас належної уваги, а мав він незвичайно цікаві ситуації, які як історичний матеріял, повчальні).

Джерельні відомості про дальші події маємо в відомій праці генштабу ген. М. Капустянського „Похід Українських Армій на Київ—Одесу в 1919 р." На 158. сторінці Книги II. (частина III) в плані ЦГО подано: „...3. Пересунути бригаду УСС у Жмеринку на допомогу Наддніпрянській армії. 4. Вжити заходів, щоб уникнути ворожих акцій проти Денікіна і налагодити з ним бойову співпрацю". На 172-ій сторінці тієї ж праці: „Зліквідувавши Вапнярську ворожу групу, Командування Наддніпрянської армії вирішує повернути групу Удовиченка (3-тя дивізія й XI. Галицька бригада) на схід, підсилити її бригадою УСС, що вже прибула і вдарити на схід по 47-мій (большов. В. К.) дивізії та йти на допомогу Ю. Тютюнникові. А на 195-тій сторінці автор пише: „...Безумовно скупчення Штабом Гол. Отамана бригади УСС дуже бажане, бо дасть твердість нашому становищу. Взагалі проти Удовиченка зараз більше сил, ніж на Київському напрямку, але сподіваємося, дати собі з ними раду".

І дійсно. Бригада УСС рушила проти большевицької групи, що проривалася з Одеси. І. курінь УСС першого полку, в якому я був весь час і який йшов впереді бригади, мав першу зустріч з ворогом з початком вересня в Вержівці - Ободівці. В дальшому зударився з тією ж лівою охороною ворожої групи (біля 600 багнетів та 6 гармат) під селом Буди, де вже наспіли наші гармати та часть II. куреня. Ворог змінив напрям свого прориву, переконавшися, що проти наших частин не перейде, хоч удари та протиудари свої виконував незвичайно сильно й зручно. Женучи за відступаючим ворогом, І. курінь вдарив усіми своїми сотнями нічним боєм на Тростянець (над Богом), де мали ми тяжкий бій та поважні втрати. Ворог в панічному відступі взяв напрям на Христинівку. Пігнавши за ним, ми в бою взяли Христинівку сотнями І. куріня УСС. При тому попала нам добича та полонені. Акцію нашу піддержував один панцерний потяг, що на ньому знаходився штаб 1. полку.

По здобутті Христинівки наказано нам напрям на Умань. Умань взяли ми без бою. Першою підійшла під Умань кавалерія УСС. Місто обсадив І. курінь трьома сотнями, висунувши четверту сотню за місто. Перед нами греміла артилерія Махнівських бригад, що стояли в бою із Денікінцями. Наш штаб вважав за доцільне не перешкаджати Махнівцям бити Денікінців і наладнав з ними „льокальну невтральність". Ми мали нагоду бачити й самого „батька" та його штаб. Все те робило напів театральне враження, хоч в той час мав Махно чи не найбільшу силу (чотири бриґади з поважною артилерією). В Умані мали Махнівці свій шпиталь, з якого й почалось лихо. Тиф перекинувся й до наших сотень.

Коли ж одної ночі „батько" зібрав своїх братів та пішов степами, нагрянули на наше крило Денікінські полки. В нас вже почався тиф і, десятковані ним, почали ми наказаний відступ з боями. Мали ми ще одиноке щастя, що Денікінські полки, хоч їх було багато, не представляли великої боєвої вартости. Крок за кроком відступали ми, охоронюючи обоз. Болотнистими, присипаними, першим снігом дорогами, перевозив він хорих на тиф. Врешті перемінилися ми в відступаючий шпиталь. За ними замикався чотирокутник смерти.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а власниками і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Доповідь інж. О. Бойдуника.

В неділю, дня 14-го вересня ц. р., филаделфійське українське громадянство вітало гостя з Европи, заступника голови УНРади й члена Проводу Українських Націоналістів, інж. О. Бойдуника. Діловий комітет, що підготовив віче, становив Президію цього віча, на яке зібралося біля 700 людей. Голова Ділового Комітету інж. І. Харамбура, що є головою Відділу ОДВУ у Филаделфії, привітав короткими, але сердечними словами Шановного Гостя та попросив його до слова. Інж. О. Бойдуник подякував Центральній Управі ОДВУ за влаштування його доповідей на терені ЗДА та УККомітетові за патронат над його поїздкою і Діловому Комітетові за підготовку віча.

Вчерги доповідач приступив до самої доповіді про сучасний стан українських визвольних змагань. Доповідь була поділена на дві частини. В першій частині доповідач зупинився над страхіттям московсько-большевицької окупації України і загрозою московсько-большевицького імперіялізму з його п'ятими колонами для західної культури й цивілізації, та обширніше подав спосіб ведення боротьби в Україні, почнаючи 1917-тим роком по сьогоднішний день. В другій частині доповідач подав перебіг консолідаційної акції українських політичних сил що успішно завершилась створенням Української Національної Ради, з'ясовуючи при тому завдання й працю її Виконного Органу.

Змалювавши страхіття московсько-большевицької окупації, доповідач підчеркнув, що український нарід не потребує сьогодні жадного самовизначення, як це йому деякі чинники пропонують, тому, що український нарід самовизначився ще в 1918-му році, проголосивши IV-тим Універсалом і Актом Соборности 22-их Січнів 1918/19 суверенність і соборність Української Держави, яка перша почала боротьбу з московською комуно - большевицькою загрозою, в якій понесла мільйонові жертви й перша впала жертвою тієї загрози. Українське військо уступило з поля бою, але не капітулювало й не зложило зброї, а дальше продовжувало й сьогодні продовжує боротьбу за привернення суверенности Українській Державі, тими засобами та методами, які йому остали до вибору. Від 1920-го року розпочалася революційно - підпільна боротьба на всіх землях України і цю боротьбу веде весь український нарід. Коли йдеться про українські центральні й Східні Землі, чи так звану Наддніпрянщину, то ця боротьба була оформлена в Спілці Визволення України (СВУ), в Братстві Українських Державників (БУД), в Спілці Української Молоді (СУМ) ів УАПЦ під проводом її митрополита Василя Липківського. На Західних Землях України ця боротьба, яка сягала на Наддніпрянщину оформлена була в УВО а згодом в ОУН, яким сприяла українська греко-католицька Церква з її митрополитом Андреєм Шептицьким на чолі. Всі ці організації і Церкви понесли великі жертви так провідних як рядових кадрів, але зліквідувати їх окупантові не вдалось і вони продовжували боротьбу дальше. Сьогодні на Рідних Землях діє резистанс двома відгалуженнями, а саме революційно-збройним і революційно-підпільним. Збройна боротьба оформлена в Українську Повстанську Армію (УПА) під своїм окремим командуванням. До УПА належать боєвики зі всіх земель України й без різниці політичних переконань і релігійного віровизнання. Від 1947-го року збройна акція дещо змінилася, тому, що УПА була частинно демобілізована. Одна частина демобілізованих боєвиків перейшла до західної Европи, а згодом і за океан, друга частина включилася в підпільно - революційну акцію, а третя частина осталась в рядах УПА і продовжує збройну боротьбу. Революційно-підпільну акцію ведуть організовано українські націоналісти обох напрямків, тобто ОУН і ОУНР, кожна окремо, зумовлено від їхньої різної тактики, яким допомагає населення.

В другій частині доповідач підкреслив, що українська еміграція, яка є запіллям, має нести допомогу українському резистансові на Рідних Землях в потрійний спосіб, а саме моральний, політичний і матеріяльний. Ця допомога може бути переведена і дана з повним успіхом при умові повної консолідації всіх українських сил, коли всі українські політичні угрупування будуть сконсолідовані в один політичний центр та будуть спільним фронтом виступати на міжнародному форумі.

Такий один політично-державний центр постав і ним є Українська Націон. Рада, в якій сконсолідовані всі українські політичні угрупування, за винятком двох, а саме ОУНР і СГД. Так як на відтинку політично-державному ідуть намагання завершити консолідацію, також само на відтинку революційно-краєвому ідуть намагання бодай координації дії.

Дальше доповідач подав в загальному до відома про заходи й висліди праці Виконного Органу УНРади на відтинку міжнародному, підчеркнувши поважні заслуги УККА на терені ЗДА. Одним зі завдань ВО-УНРади є виготовлення плянів державного будівництва на переходовий час, до часу скликання конституанти в Україні по прогнанні окупанта. Під кінець доповідач з'ясував завдання й обов'язки української еміграції, яка поважно допомагала визвольній справі та різним інституціям і установам на Рідних Землях між двома світовими війнами, а тепер допомогла десяткам тисячів наших людей переселитися за океан, в чому велику заслугу мають різні переселенчі організації зі ЗУАД Комітетом на чолі.

Закінчуючи свою доповідь, доповідач остеріг перед помилками наших предків і закликав до згоди й суцільного фронту, як передумови до успішного завершення визвольних змагань за привернення суверенности Українській Державі.

Слухачі подякувавши доповідачеві за надзвичайно цікову доповідь рясними та довготриваючими оплесками та виявили своє заінтересування численними запитами, на які доповідач давав вичерпні пояснення та відповіді.

Володимир Яців.

Велика Рада Пластунів Сеніорів в Торонто

В днях 31 серпня та 1 і 2 вересня ц. р. відбулася в Торонто Велика Рада Пластунів Сеніорів, четвертого й найстаршого звена великої пластової організації. Попередня Рада відбулася за статутом три роки тому, ще в Німеччині. З уваги на те, що пл. сеніори є керуючим чинником Пласту, їх загальні збори сталися одною з важніших подій нашого громадського життя. За п'ять років свого існування в Америці пластова організація зуміла зорганізувати тисячі української молоді, які виховує в традиційній пластовій вірності Богові і Батьківщині. Тим то Пласт і на цім новім терені здобув собі беззастережне визнання громадянства, як загальнонаціональна установа й користується загальною піддержкою. Раду відчинив екзекутивний голова усього Пласту д-р Осип Бойчук з Дітройту. Ствердивши приявність 42 делегатів з ЗДА, 18 з Канади, 7 уповноважених Австралії, 5 уповноважених Парагваю, 1 Бразилії, 4 Німеччини, 1 Франції та 1 Тунісу, разом 79, тобто з усіх країн, де діє сьогодня пластова організація, він перевів вибір президії й передав провід в руки д-ра Ярослава Падоха, якого збори вибрали одноголосно предсідником Ради. Після молитви, що її перевів найстарший віком пл. сеніор о. кан. Юстин Гірняк з Ню Гейвен, Конн., та пластового гимну, предсідник привітав гостей, зложивши їм на руки приявної голови світового Союзу Українок, сенаторки Олени Кисілевської, подяку за приявність та прихильність до Пласту.

Після того слідували вибори з'їздових комісій та звіт з діяльности організації за останні три роки, який зложив голова сеніорату і водночас начальний пластун (тобто почесний голова усього Пласту) проф. Северин Левицький з Бофало, Н. И. Служби Божі в обох українських церквах започаткували працю з'їзду другого дня. Після дискусії над звітом схвалено звільнення дотеперішній булаві, після чого почалася головна частина з'їзду, а саме доповіді про ідеологічні та організаційні проблеми Пласту та його сеніорату. Доповіді читали проф. С. Левицький, Бофало; інж. Тарас Бурбак, Нюарк; д-р Я. Падох, Ню Йорк; та м-р Ярослав Рак, Шікаго. Дискусія над доповідями виповнила цілий другий день, жива, але по пластовому проходила в дружній атмосфері. Голос забірали відомі пластові діячі: проф. Леонід Бачинський, о. кан. Юстин Гірняк, о Д. Шевчук, п. Ц. Палліїв, редактор Богдан Кравців, інж. Е. Кульчицький, д-р Ю. Старосольський, інж. Р. Голод інж. О. Тарнавський, проф. І. Манастирський, інж. Я. Гладкий, д-р Б. Макарушка, П. Рогатинський, Андронік Копистянський, В. Максимець і м-р Я. Спольський. Роботящий день закінчився традиційною пластовою ватрою поза Торонтом, в лісі. Програмою ватри керував письменник М. Бажанський з Дітройту. Третій день нарад мав ще тільки прийняти звіт з нарад комісії, зокрема комісії для зміни статуту організації, ухвали якої реферував д-р О. Бойчук, винесли ухвали щодо господарських справ та вибрати нову управу пл. сеніорату. Одноголосно обрано головою Зенона Корчинського з Ню Йорку, його заступницею м-р Ганку Коронець, суддею д-ра Осипа Бойчука, секретарем Мирона Ганушевського. Осідком організації на нове трирічча буде Ню Йорк. Після заключного слова голови з'їзду та відспівання гимну закарпатських пластунів з'їзд закінчився, здобувши повний успіх, бо однодушність загалу щодо свого майбутнього шляху. Підкреслений з'їздом пріоритет виховної праці сеніорів запевнює дальший розвиток пластової організації та її праці над нашою молоддю.

ЗАКЛИК

ДО УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ

19-го жовтня цього року о 3-тій годині дня в приміщенні Літературно - Мистецького Клюбу, 2-га Евеню, ч. 149 в порозумінні з Українським Конгресовим Комітетом, Організаційний Комітет для відновлення Об'єднання Українських Бизнесменів скликає надзвичайні Загальні Збори Українських Бизнесменів всіх галузів, що перебувають в місті Ню Йорку та його околицях. З огляду на дуже важливі питання, що мають бути обговорені на зборах, просимо прибути всіх.

Організаційний Комітет.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АФРИЦІ

На початку серпня в м. Дакар відбувся З'їзд Світової Асамблеї Молоді (ВЕЙ). На цьому з'їзді брав участь і сумівець з Канади, інж. Гаврилишин, як представник від Всеканадійської світової асамблеї молоді. Як нас поінформували, його виступи на з'їзді звернули увагу всіх делегатів і прийнято його внесок в справі співпраці та допомоги молоді із-за залізної заслони.

В БЕЛЬГІЇ

ТВЕРДИНЯ НА МАЛЕНЬКОМУ ОСТРОВІ

Мала горстка українців (3,500 осіб, у тому 970 дітей від 0-14 років) — це справді малий острівець серед бельгійського моря. Все ж таки, і ця горстка зуміла вдержати своєю працею і посвятою твердиню українства, якою являється в Брюсселі Український Допомоговий Комітет (УДК).

Звіт Управи УДК на останніх зборах (про який містимо нижче) розкриває перед нами цікаві сторінки праці цього важливого осередку.

Порада й допомога членам — це головне завдання УДК.

Вироблення паспортів (284 справи), еміґраційні справи, інтервенція в урядових чинників, переклади і т. п., були як у всіх країнах скитальщини, на першій черзі. Далі, — допомоги потребуючим (35,480 бел. франків з Централі, а 28,576 б. фр. від Філій), підшукання праці та помешкань, збірки на КоДУС, СХС, українцям у Німеччині й Австрії, висилка харчових пачок (34 штуки), — все це була „щоденна" тиха праця Управи, так сказати, для тіла членів.

Поїздки в терен (42), видавання „Вістей" (за звітний час 13 чисел, пересічно 1,200 примірн. накладу), участь членів Управи у здвигах СУМ в Бельгії, зборах НаСУС'у, конґресі КУВПО, зборі кооперативи „Дніпро" в Брюсселі, здвизі християнських робітників у Шарлеруа (було яких 1,000 українців) — це друга сторінка праці українців, згуртованих в УДК. Поїздки до Люрду і на Евхаристійний конґрес у Барсельоні дивували своєю численністю саме українців з Бельгії.

Під цю пору УДК має 19 своїх Філій, з 424 членами, які влаштували впродовж року 54 святочні академії, відбули 80 засідань, прочитали 18 рефератів на різні теми і дали 18 розривкових імпрез.

Український острівець у Бельгії постійно маліє, його підмивають хвилі дальшої скитальщини — за море. Але ті, що залишаються, працюють наполегливо дальше. І ми певні, що ще довго маятиме на бастіоні українського життя в Бельгії наш прапор.

В НІМЕЧЧИНІ

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ В ФЕЛЬДМОХІНҐУ

Уже 6 років існує в таборі Фельдмохінґ (Мюнхен) українська гімназія, що її очолює д-р Кашинський. Було 5 випусків абітурієнтів, що успішно добули середню освіту, тепер поважне число їх студіює в університетах різних західньоевропейських країн, а також у ЗДА.

Гімназію офіційно визнало німецьке міністерство освіти, і тому під час іспитів, що дають право отримати свідоцтво про закінчення середньої освіти, бувають присутніми також представники німецького міністерства. Гімназія має 19 висококваліфікованих викладачів, які, не зважаючи на безкоштовну працю, сумлінно ставляться до своїх обов'язків. Народня українська школа, що існує при гімназії, має цілком перейти під опіку німецького міністерства освіти, і тому половина вчителів складатиметься з німців, а решта — з українців. Виклади провадитимуться українською і німецькими мовами.

При гімназії є інтернат, а з початком навчання плянується відкриття їдальні, в чому гімназія сподівається на допомогу ЗУАДКомітету.

В КАНАДІ

ВІДЗНАЧЕННЯ МОРСЬКОГО КАДЕТА ОРЕСТА БОЙЧУКА

Саскатун, Саск. — Газета „Саскатун Стар-Феникс" повідомляє про відзначення імперійним британським срібним пугарем молодого саскатунського українця Ореста Бойчука за найбільші провідницькі здібності між морськими кадетами Британського коммонвелту. Бойчук саме вернувся з табору Імперійних Морських Кадетів із Портленду в Англії. Його визнано найздібнішим із всіх 104 вибраних морських кадетів із Австралії, Нової Зеляндії, Ірляндії, Англії, Шотляндії і Канади. Тепер він дістав стипендію Морської Ліґи при Саскачеванськім університеті і почне студіювати вище мореплавство.

Орест є сином відомої місцевої української родини Івана та Анни Бойчук, що є одними з членів-піонерів У. Н. О. в Саскатуні. Він родився і скінчив середню школу в цім місті. Колись учащав до Рідної Школи при Українськім Нац. Домі, володіє українською мовою.

Бажаємо йому якнайбільшого успіху в дальших студіях і моряцькій кар'єрі!

ПЕРЕМОГА „УКРАЇНИ"

Торонто, 13. 9. 1952. „Україна" — „Олстер" 1:0 (1:0). Великий сукцес нашої команди; яка від 20-ти хв. по виключенні Опалевича — грама в десятку. Дружина червоно-чорних (тим разом біло-чорних) заграла ці змагання дуже жертвенно, що в остаточному вирішило про її успіх над рутинованим противником. Одинокі ворота дня добув Масіна в 30 хв. гри з подачі Шапки, який „переїхавши" напад, поміч і залогу противника, випрацював позицію до стрілу. Команда „України" передусім в першій півгрі задемонструвала гарний футбол, чим добуло собі признання навіть у чужинців. Поступок Опалевича треба гостро скритикувати, однак усунення його з грища, було для нього кривдою. Судьював назагал вдоволяючо Садлер. Глядачів около 3,000.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ЗДОБУВ ЧЕМПІОНАТ НА ЗАХІДНУ КАНАДУ

В змаґанні за чемпіонат Західної Канади у софтбал, в п'ятницю, 12-го вересня, дружина Українського Леґіону, відділ 141, перемогла дружину Едмонтону „Дітріх" вислідом 16:0 і тим здобула чемпіонат на Західну Канаду.

Трибуна Шербурн парку була переповнена глядачами (понад 3,000), які приглядалися цій дуже цікавій грі. Едмонтонці не могли „прийти до голосу", на що вказує вислід змагань. „Пичер" Українського Леґіону, Лу Луцький, був знову безконкуренційним. Він у більшій мірі причинився до цього тріюмфу нашої дружини.

Український Леґіон здобув чемпіонат на Манітобу в неділю, 7-го ц. м. вигравши 2:0.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО НА ВСЕКАНАДІЙСЬКІЙ ВИСТАВЦІ

На Всеканадійській Виставці в Торонті виставлено заходом Комітету Українок Канади деякі експонати українського національного мистецтва вишивки, інкрустовані предмети, кераміку і писанки, що приміщені в жіночому будинку на виставці.

ВИЯСНЕННЯ

В зв'язку з відкликанням вистави „Боярння" Лесі Українки в дні 20 вересня ц. р., що була призначена на фонд Народного Дому в Ню Йорку, Українська Театральна Група вважає своїм обов'язком подати до відома українців нашої Метрополії слідуючі факти:

Декілька годин перед виставою управитель авдиторії Ірвінґ Вашінґтон Гай Скул, не зважаючи на попередню умову, не дозволив ставити декорацій. Коли після переговорів і покликання на умову він врешті дозволив ставити частину декорацій, то вже було запізно, приймаючи до уваги, що всю сценічну роботу виконують самі актори.

Той же управитель категорично не дозволив вживати нашого світляного приладдя на сцені, мотивуючи свою заборону пожаром на попередній імпрезі.

Беручи до уваги цей факт, нам залишилося користуватися тільки їхнім світлом, що аж ніяк не відповідало вимогам вистави. Ми не могли позбавити виставу одного з головних компонентів (побіч акторів, музики і декорацій). Крім того, відсутність світляних ефектів була б дуже негативно вплинула на гру акторів, що за браком часу не могли пристосуватися до неї.

Метою цього виснення є просити вибачення перед глядачами і відвернути можливий відємний вплив на акцію придбання Народного Дому в Ню Йорку.

„Боярння" повториться, як тільки знайдеться відповідну залю.

Ню Йорк, 21 вересня 1952.
Українська Театральна група в Ню Йорку.

Листування Редакції

Мгр. Є. Ю. М., Ґрінбрук: З уваги на обмежене місце в газеті та на велику кількість найрізноманітніших місцевих збірок, ми мусіли обмежити проголошування тих збірок тільки до таких, які переходять з рамени або за апробатою наших центральних інституцій: УКК або ЗУАДКомітету, або щонайменше зібрані гроші пересилається на призначену ціль за посередництвом тих інституцій.

Інж. Б. Лучаковський, Филаделфія: Дякумо за слушні завваги. Радо з них скористаємо.

М. Ковалюк, Амстердам: В справі, в якій запитуєте Редакцію, зверніться найрадше до ЗУАДКомітету у Филаделфії або УККомітету в Ню Йорку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Чвертьрічні збори Тов. „Свобода", від. 194 відбудуться в суботу, 27. вересня ц.р., о год. 7. веч. в домівці Товариства при Ст. Маркс Пл. ч. 12 коло 3 Аве., на 3-ім поверсі кімната ч. 4. з таким порядком нарад: 1. Як народжувалася Карпатська Україна — доповідь б. міністра КУ п. Ю. Ревая. 2. Завдання Укр. Нар. Союзу — доповідь гол. секр. УНС п. Г. Германа. 3. Приняття протоколу останніх зборів. 4. Звіт з діяльности. 5. Дискусія і намічення програми дальшої праці. 6. Справоздання делегатів з конвенції УКК. 7. Звіт з піврічної контролі Товариства. 8. Поширення Допомогового Фонду та приняття його статуту. Прохається всіх членів взяти участь в цих важних і цікавих зборах.—Управа.

Посмертна Згадка

ЄЛИСАВЕТА ПОЛЛАК, членкиня Сестр. Благовіщення, від. 125 УНСоюзу, померла по тяжкій недузі 7. вересня 1952 р., в 30 році життя. Уроджена в Шікаґо, Ілл., до У. Н. Союзу вступила в 1939 р. Покійна лишила в глибокім смутку маму, мужа, двоє дітей і два брати. — В. Їй П.!
І. Подола, секр.

ТАРЗАН, ч. 2923. Швидка перемога.

Бій був короткий. Нападених цілковито несподівано корінців побито й переможено, заки вони вповні уявили собі, хто були напасники. „Оцей, Тарзане", сказав Люкаг. „В його поясі находиться ключ до відмикання цих кайданів". „Добре!", відповів Тарзан. „Ми їх скуємо і їх залишимо".